

Межі служать організуючим фактором простору. Безперервність меж, близькість частин між собою, повтор ритмічних інтервалів, схожість, однорідність або гармонійна впорядкованість – ці якості полегшують сприйняття складного простору. Просторовими межами можуть виступати: міська забудова, лінійний парк, бульвар, огорожа, перепади рельєфу, межі середовища, малі архітектурні форми – ці елементи сприяють «зчитуванню» людиною підсвідомо характеру меж та ідентифікувати простори на інтуїтивному рівні.

Просторова структура міського середовища являє собою «каркас», утворений вуличною мережею, природним ландшафтом, архітектурними спорудами та іншими середовищними об'єктами і системами. Більшість міських просторів зливаються, «перетикають» один в одного, складаючи безперервний ланцюг різних «галузей діяльності» і вражень. При цьому просторові межі в міському середовищі або чітко не виявлені або взагалі відсутні, що ускладнює орієнтацію людини в просторі. Це ставить перед проектувальниками особливе завдання:

а) вміти «розділити» засобами архітектури суміжні простори, що зливаються разом;

б) знати прийоми «з'єднання», гармонізації не тільки функціональних процесів, але і вражень від різних куточків міста, що примикають один до одного.

Таким чином, важливим аспектом сприйняття простору є потреба фіксації просторових меж, початку і кінця, яка закладена в людині ще на рівні архаїчної свідомості, як архітектурне вираження ситуації зіткнення якісно різних просторів у вигляді бінарних опозицій.

ЛАНДШАФТНА ОРГАНІЗАЦІЯ СЕЛЬБИЩНИХ ТЕРИТОРІЙ З ПРОБЛЕМНОЮ ЕКОЛОГІЄЮ

Хрущ А.А.

Науковий керівник – Коптєва Г.Л., канд. архіт., доцент

Навколишнє середовище є невід'ємною складовою життя кожної людини. У той же час енергія, що отримується за рахунок природних ресурсів, є опорою сучасності. Сучасна енергетика тягне за собою погіршення екологічної структури на всіх рівнях, як локальних, так і глобальних, але на даному етапі без неї людство не може рухатися вперед.

Екологічна ситуація в світі з кожним роком все погіршується, тому проблема впливів енергетичних станцій на навколишнє середовище стає особливо актуальною.

Найбільше екологічне навантаження несуть теплоелектростанції, зокрема минулого століття. Це обумовлено тим, що в період станов-

лення енергетики більше керувалися економічною стороною, ніж екологічною. В результаті згорання ресурсів в атмосферу виділяється численна кількість речовин, які негативно позначаються на оточенні. Так само в результаті роботи ТЕС під величезний вплив потрапляють прилеглі водойми, які в підсумку страждають від теплового забруднення.

У більшості випадків повністю вирішити проблему теплоелектростанції неможливо. Однак потреба в енергії зростає, аналогічно з цим і зростає кількість шкідливих викидів. Серед яких особливо небезпечні діоксид вуглецю, оксид азоту та діоксид сірки.

В результаті викиди теплоелектростанції негативно позначаються на навколишньому середовищі. Вивчення і рішення проблем впливу ТЕС є важливим питанням, що обумовлює актуальність даної роботи. У зв'язку з тим, що не можна вплинути на хід роботи застарілих теплоелектростанцій, можливо, варто звернутися до методу зміни ландшафтних територій для стабілізації проблеми з екологічним навантаженням.

У світовій практиці для цього використовується збагачення буферних зон і зелених насаджень прилеглих територій породами дерев, стійких до даних забруднень, що забезпечує збільшення кисню. Також створення штучних водоймищ та рельєфу території, змінюючи при цьому напрями повітряних мас і атмосферного тиску, що забезпечує зниження рівня забруднення повітря в розташованих поблизу населених пунктах.

Як приклад таких рішень можна розглянути дослідження англійського соціолога Е. Говарда на початку XX століття. В основі роботи пропонувалося оточувати житлові квартали садово-парковим поясом, що покращувало екологію міських територій і забезпечувало тісний зв'язок міста з природою.

Також варто відзначити технологічний аспект зниження рівня викидів і необхідність в переобладнанні застарілих підприємств.

Сучасні вимоги підвищення якості середовища для забудови територій пов'язані з подоланням негативних наслідків урбанізації. Прояви порушення екологічної рівноваги призводять до необхідності пошуку нових технологій для відновлення порушених територій. Традиційно зони близького сусідства промислових і житлових функцій розглядаються як санітарно-захисні або як контактні-стикові. Дана територія схильна до взаємної інтеграції, якій властивий комплекс проблем: невпорядковане розташування промислових, комунальних і сільбищних зон, складна екологічна та соціальна обстановка, відсутність композиційно-естетичного єдності міського середовища.

Таким чином, вирішення проблеми забруднення житлових територій являє собою комплекс заходів, який стосується різних видів гаулзей, серед яких на перший план виходять екологія, інженерія та містобудування.

Завдання, поставлені перед містобудівниками, складаються в розробці планувальних рішень, що регулюють як взаємне розташування сельбищних, промислово-комунальних, рекреаційних та інших зон, так і використання спеціальних прийомів планування, забудови та озеленення, які зможуть забезпечити найкращі умови дезактивації небезпечних впливів, враховуючи всі аспекти негативного впливу промислових підприємств на жителів населеного пункту і в цілому на навколишню територію.

РОЛЬ ПРОСТОРОВО-СТРУКТУРНОГО ЧИННИКА У СТАЛОМУ РОЗВИТКУ МІСТА ХАРКОВА

Жагрін С.С.

Науковий керівник – Соловйова О.С., канд. мист., доцент

Актуальність виявлення просторово-структурного чинника у формуванні міста як сталого феномена декларується в архітектурній науці і практиці. Але путі досягнення переконливих досліджень у цій області відрізняються, як і має бути в професійній спільноті. Місто виникло внаслідок бажання людини просторового освоєння середовища її мешкання. У ході еволюції міста – з первісних поселень доісторичної доби – до сформованих соціально-економічних і територіально-планувальних містобудівних утворень сучасності – виникла необхідність пізнання міста як об'єкта нагляду, оцінки і прогнозування його поведінки.

Проблемами міста, як середовища сталого розвитку, займаються не тільки архітектори, містобудівники і урбаністи, а й соціологи і економісти, екологи і кібернетики, біологи і семіотики, політики і менеджери, філософи і методологи (Задірако П.С., Лисенко В.А., Carmela Crescenzi, Мікуліна К.М., Благовідова Н.Г., Лежава І.Г., Єгоров Ю.І., Божко Ю.Г. та інші). Проблема полягає у виробленні критеріїв дослідження просторово-структурних чинників сталого розвитку міста як цілісної містобудівної системи. Така проблема породжує ряд завдань, таких як – дослідження процесів структурування за принципом просторової ієрархії, основними елементами якої є міські, районні та мікрорайонні об'єкти і відображення цих процесів у просторово-композиційній структурі.